

УДК 368:336-049.5:351.72

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.26>**Кривошлик Т.Д.**

кандидат економічних наук, доцент

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1494-0290>**Татаріна Т.В.**

кандидат економічних наук, доцент

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5900-3949>**Лещенко І.В.**

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-3422-4683>

СУТНІСТЬ ТА МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Стаття присвячена актуальним питанням теоретико-методологічних аспектів фінансової безпеки страхової компанії та її місця у системі фінансової безпеки держави. Встановлено, що фінансова безпека кожної страхової компанії є складовою фінансової безпеки страхового ринку, яка в свою чергу є компонентом системи фінансової та економічної безпеки держави. Виявлено, що процес управління фінансовою безпекою страховика відбувається в ході реалізації основних функцій його фінансового менеджменту та інтегрованій у процес загального управління компанії. Конкретизовано основні елементи забезпечення фінансової безпеки страховика. Встановлено, що вагомий вплив на фінансову безпеку страхової компанії мають зовнішні і внутрішні загрози, які можуть бути постійними або тимчасовими, проведено їх групування. Розкрито сутність, визначено основні види бізнес-процесів страховика та обґрунтовано необхідність упровадження їх реінжинірингу, який буде сприяти підвищенню рівня фінансової безпеки компанії.

Ключові слова: страхування, система фінансової безпеки, фінансова безпека страховика, економічна безпека страховика, фінансові ресурси страховика, фінансовий менеджмент страховика, бізнес-процеси страховика.

Постановка проблеми. Нині страхові компанії та ринок страхування в цілому перебувають під впливом зовнішніх та внутрішніх загроз, як загальнонаціонального характеру (низька інвестиційна привабливість країни тощо), так і локального (безпосередньо притаманних страховому ринку та діяльності страховиків). Це впливає на платоспроможність та фінансову надійність страхових компаній, а отже й на рівень їх фінансової безпеки. Тому в сучасних умовах економічної нестабільності, воєнного стану, розвитку цифрової економіки та економічної глобалізації актуальними є питання забезпечення високого рівня фінансової безпеки страхових компаній, зважаючи на те, що вони допомагають вирішити багато фінансових проблем населення та суб'єктів господарювання. Відтак особливої уваги набувають питання визначення сутності та місця фінансової безпеки страхових компаній у системі фінансової безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань фінансової та економічної безпеки страхових компаній присвячено наукові праці багатьох вітчизняних учених. Окремі аспекти сутності поняття «фінансова безпека страхової компанії», визначення основних загроз, механізму забезпечення, індикаторів та підвищення її рівня є предметом досліджень вітчизняних вчених, серед яких В. Базилевич [7], Л. Богріновцева, О. Бондарук [5], М. Єрмошенко [6], О. Журавка [10], О. Марченко, Я. Пушак, І. Ревак [1], О. Папка [9], О. Рубан [8] та інші. Однак проблема дослідження тео-

ретичних основ фінансової безпеки страхової компанії потребує свого подальшого опрацювання, зважаючи на роль, яку вона відіграє у системі фінансової безпеки держави.

Метою статті є розкриття поняття, економічної сутності та місця фінансової безпеки страхової компанії у системі фінансової безпеки держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки країни важливим завданням усіх суб'єктів господарювання, і зокрема страхових компаній є дотримання високого рівня фінансової безпеки. Фінансова безпека страхової компанії як провайдера фінансових послуг є частиною її економічної безпеки, важливим елементом, що характеризує фінансовий стан страховика, забезпечує поточну діяльність та подальший розвиток. Це пов'язано з тим, що фінансова безпека є важливим компонентом системи економічної безпеки держави, яка передбачає здатність економічної системи «підтримувати нормальні умови функціонування; стійке забезпечення ресурсами та розвиток, а також послідовну реалізацію економічних інтересів» [1, с. 8-9]. Адаже економічна безпека держави «це стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання» [2].

Складовими економічної безпеки держави є виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, продовольча, соціальна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна та фінансова безпеки. У свою чергу, фінансова безпека держави – це «стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни» [2]. Суттєвий вплив на формування економічної безпеки держави має фінансова безпека, яка складається з «банківської, бюджетної, боргової, валютної, грошово-кредитної безпеки та безпеки небанківського фінансового сектору», зокрема фінансової безпеки фондового та страхового ринків [2].

Зауважимо, що страхування виступає складовою частиною фінансової системи країни, а страхові компанії є провайдером фінансових послуг (а саме страхових послуг) і в сукупності формують фінансову безпеку страхового ринку. Від ефективності функціонування страхового ринку загалом, і страхових ком-

паній, зокрема, залежить можливість суб'єктів господарювання та населення мінімізувати свої ризики та забезпечити стійкість до різних небезпек. Тим самим, страховий ринок робить свій вклад у формування системи фінансової безпеки та загального рівня економічної безпеки держави.

Отже, фінансова безпека страхової компанії тісно пов'язана з фінансовою безпекою страхового ринку, фінансовою та економічною безпеками держави. Взаємозв'язок цих понять та їх складові унаочнює рис. 1.

Фінансова безпека страхового ринку досить багатогранне поняття, що обумовлює множинність підходів до визначення його сутності. Так, у широкому розумінні «безпека страхового ринку це здатність суб'єктів даного ринку протидіяти наявним і потенційним загрозам, їх можливість ліквідувати негативні фактори впливу на функціонування страхового ринку [3, с. 302].

Барановський О. розглядає фінансову безпеку страхового ринку як «рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дав би їм змогу в разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах

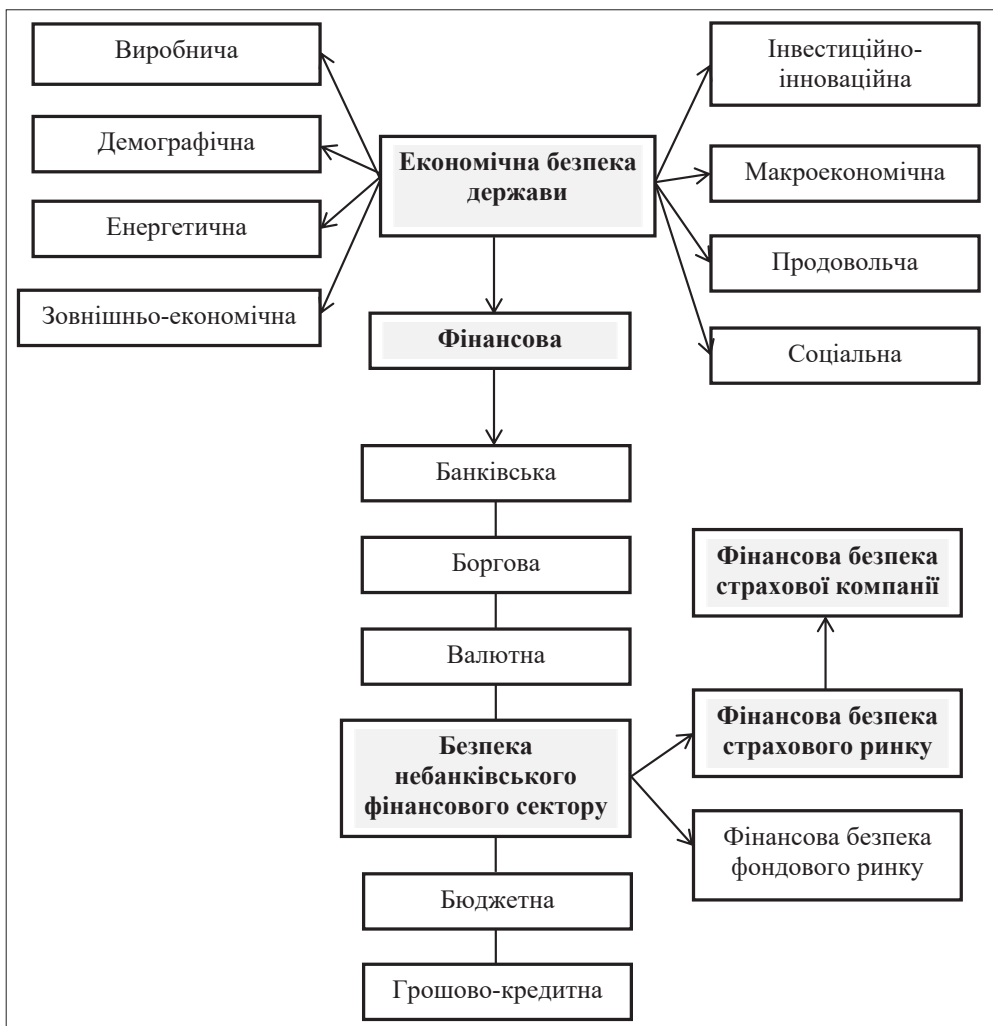

Рисунок 1 – Місце фінансової безпеки страхової компанії у системі фінансової та економічної безпеки держави

Джерело: сформовано авторами

страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування» [4]. Вважаємо, що погляд на фінансову безпеку страхового ринку тільки як рівень забезпеченості страховиків фінансовими ресурсами, який дав би їм змогу відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їх клієнтів є дещо звуженим, адже страховику важливо виконувати не тільки свої зобов'язання перед страхувальниками, але й перед державою (у вигляді сплати податків), засновниками компанії (по сплаті дивідендів).

Колектив науковців Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. визначають фінансову безпеку страхового ринку як «здатність, вміння страхових компаній забезпечити стійкість фінансово-економічного розвитку, а також мінімізувати вплив негативних чинників на їх фінансову стійкість» [5, с. 220].

Аналізуючи розвиток наукової думки вітчизняних учених щодо змісту поняття «фінансова безпека страхового ринку» можна зробити висновок, що попри певні розбіжності у визначеннях, усі вони зводяться до сприйняття фінансової безпеки страхового ринку як стану, який формує сукупність усіх страхових компаній.

У науковій літературі існують різні підходи до визначення поняття «фінансова безпека страхової компанії», окремі з яких представлені у табл. 1.

Вищезазначені підходи до визначення сутності поняття «фінансова безпека страхової компанії» можна умовно систематизувати, поділивши дефініції на групи, де фінансова безпека страхової компанії розглядається: як фінансовий стан; як здатність виконувати взяті зобов'язання; як складова розвитку страхової компанії. Отже, враховуючи наукові розробки вчених можна узагальнити, що фінансова безпека страхової

компанії – це такий її стан, коли компанія здатна протистояти негативним зовнішнім та внутрішнім факторам, що впливають на її фінансовий стан, а також спроможність страховика виконувати взяті на себе зобов'язання, незважаючи на різні чинники та продовжувати свою діяльність й подальший розвиток.

Процес забезпечення фінансової безпеки страхової компанії повинен ґрунтуватися на комплексному підході до управління ним. Відповідно, процес управління фінансовою безпекою страховика являє собою сукупність елементів впливу на процес розробки й реалізації управлінських рішень щодо забезпечення захисту його фінансових інтересів від різних загроз.

Бондарчук Н.В. та Гуменчук В. наголошують, що «фінансова безпека є невід'ємною складовою фінансового менеджменту підприємства та повинна бути реалізована в системі певних стратегічних і тактичних заходів та відповідати сучасним умовам господарювання» [11]. Натомість Ткаченко Н.В. розглядає фінансову безпеку страховика як «залежність від забезпеченості фінансовими ресурсами і рівня організації фінансового менеджменту страхової організації, що є основою забезпечення фінансової стійкості страхової компанії» [12].

На наш погляд, управління фінансовою безпекою страхової компанії слід розглядати не як складовий елемент фінансового менеджменту, а як окремий вид усієї системи менеджменту (управління) компанії поряд із організаційним, інформаційним менеджментом, менеджментом персоналу, маркетинговим менеджментом. Це пов'язано з тим, що економічна природа фінансового менеджменту та управління фінансовою безпекою страхової компанії обумовлюється існуванням фінансових відносин та рухом

Таблиця 1 – Підходи до визначення поняття «фінансова безпека страхової компанії»

Автор	Визначення поняття «фінансова безпека страхової компанії»
Єрмошенко А.М.	- такий її фінансовий стан, який характеризується збалансованістю системи фінансових показників, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, дозволяє своєчасно та в повному обсязі виконувати взяті на себе зобов'язання, а також забезпечує ефективний розвиток страхової організації в поточному та наступних періодах. ... дане поняття можна розглядати як у статистиці, тобто через оцінку рівня фінансової безпеки, так і в динаміці – через безперервний процес її (фінансової безпеки) забезпечення [6, с. 6];
Базилевич В.Д.	- здатність виконувати взяті зобов'язання за договорами страхування за умови дії несприятливих чинників, а також зміни в економічній кон'юктурі [7, с. 479];
Рубан О.О.	- інтегральна характеристика успішного функціонування страхової компанії, що включає ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість та характеризує фінансовий стан страхової компанії у довгостроковому періоді [8, с. 42];
Папка О.С.	- стан (умови) функціонування, при якому є доступ до фінансових ресурсів і ринків, забезпечує себе та страхувальника певним рівнем захисту від внутрішніх і зовнішніх фінансових загроз і належною ефективністю фінансових показників, володіє здатністю до капіталізації й розвитку в майбутньому, завдяки чому має змогу в повному обсязі виконати свої зобов'язання перед страхувальниками, державою й іншими фізичними особами щодо виплати страхових відшкодувань, внесення необхідних платежів до бюджету, розміщення коштів страхових резервів і здійснення інших фінансових операцій, що характеризуються ймовірністю, величиною втрат капіталу, платоспроможності, ліквідності, рентабельності, недоотримання доходів і прибутків у майбутньому в умовах невизначеності та ризику страхової діяльності [9, с. 111];
Журавка О.С. та ін.	- комплекс дій, спрямованих на постійну підтримку балансу між витратами та зобов'язаннями страховика й фінансовими ресурсами, необхідними для їх покриття або виконання, в результаті чого досягається ефективний розвиток страхової компанії, незважаючи на зміну зовнішніх та внутрішніх факторів функціонування економіки [10, с. 121].

Джерело: сформовано авторами

фінансових ресурсів. Але фінансовий менеджмент страхової компанії як інтегральне явище, маючи різні форми вияву, спрямований на управління грошовими потоками, рухом фінансових ресурсів і фінансових відносин, що виникають між страховиком та суб'єктами страхового ринку. Він «включає управлінську діяльність, пов'язану з: визначенням потреб у фінансових ресурсах, виявленням всіх альтернативних джерел фінансування та їх оцінкою; практичним одержанням фінансових ресурсів та ефективним їх використанням» [13, с. 126].

Натомість управління фінансовою безпекою страхової компанії – це комплекс заходів і процедур організаційного, методичного та управлінського характеру, спрямований на своєчасне виявлення та запобігання внутрішнім та зовнішнім загрозам, забезпечення захисту та сприяння ефективному використанню фінансових ресурсів, контроль за фінансовими відносинами та можливість досягнення фінансових інтересів компанії.

Управління фінансовою безпекою та фінансовий менеджмент у страховій компанії взаємозалежні. Неузгодженість між цими двома видами управління «може запустити ланцюгову реакцію, яка призведе до кризового розвитку. Наприклад, якщо в процесі управління фінансовою діяльністю було прийнято неефективне рішення через неврахування можливих фінансових ризиків стосовно забезпечення руху фінансових ресурсів, то це може негативно вплинути на рівень фінансової стійкості і стабільності, суттєво порушити фінансову рівновагу та понизити фінансову надійність, що надалі спричинить зниження рівня фінансової безпеки підприємства загалом» [14, с. 82].

Таким чином, процес управління фінансовою безпекою страховика відбувається в ході реалізації основних функцій його фінансового менеджменту та інтегрований у процес загального управління компанії, який допомагає формувати та виконувати стратегії фінансової безпеки, сприяючи досягненню встановлених цілей поточної та перспективної діяльності.

Головною ціллю процесу управління фінансовою безпекою страхової компанії є забезпечення вчасного виявлення загроз фінансовій безпеці та їх усунення, підтримання ефективної фінансової діяльності, забезпечення зростання прибутковості й ринкової вартості, а також ефективне управління фінансовими ризиками та фінансовими ресурсами.

Процес забезпечення фінансової безпеки страхової компанії являє собою процес виявлення та протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, захисту фінансових інтересів страхової компанії, задоволення потреб клієнтів щодо здійснення своєчасних страхових виплат, а також максимізації ринкової вартості страховика та отримання прибутку власниками компанії.

Для того, щоб ефективно управляти фінансовою безпекою страхової компанії необхідно постійно відслідковувати загрози, що можуть впливати на її рівень та вживати заходи щодо зниження їх негативного прояву чи повної ліквідації. Загрози фінансовій безпеці страхової компанії – це реальна або потенційна можливість негативного впливу певних чинників, подій на її фінансовий стан, рівень платоспроможності та фінансової надійності.

На фінансову безпеку страхової компанії впливають різні види загроз, які видозмінюються у залежності від умов її діяльності. Так, на наш погляд, досить вагомий вплив на фінансову безпеку страхової компанії мають зовнішні і внутрішні загрози, які у свою чергу можуть бути постійними або тимчасовими (табл. 2), реальними або потенційними, об'єктивними або суб'єктивними, з боку недобросовісних конкурентів, страхувальників або власних працівників.

У кожній страховій компанії повинен бути організований процес забезпечення фінансової безпеки для вирішення питань, пов'язаних з виявленням загроз та прийняттям управлінських рішень щодо найбільш ефективних механізмів їх нейтралізації або подолання. Головною метою такого процесу є дотримання збалансованого та стійкого фінансового стану страховика, що характеризується не лише стійкістю до різного виду загроз, а й можливістю подальшого розвитку компанії у майбутньому.

Об'єктом забезпечення фінансової безпеки страхової компанії є її страхова, перестрахова та фінансова діяльність, а суб'єктами – внутрішні зацікавлені особи, що безпосередньо пов'язані з цими видами діяльності (рис. 2).

Механізм управління фінансовою безпекою страховика покликаний «забезпечити його фінансову стійкість, формування максимально можливого фінансового потенціалу та ефективне його використання через оптимізацію бізнес-процесів, побудову системи індикаторів для ідентифікації загроз фінансовій безпеці та розробку програми заходів з їх уникнення, мінімізації та усунення наслідків» [15, с. 197].

Зауважимо, що важливе значення у забезпеченні фінансової безпеки страхової компанії мають її бізнес-процеси, особливо їх інноваційна перебудова, реінжиніринг.

М. Хаммер та Ч. Джеймс розглядають бізнес-процес як «набір активностей, які перетворюють декілька видів вхідних характеристик у вихід, що має цінність для споживача», а їх реінжиніринг «як спосіб підвищення ефективності та якості управлінських процесів» [16].

Реінжиніринг бізнес-процесів страховика «полягає в повній заміні застарілих бізнес-процесів на нові через використання інновацій та застосування горизонтального підходу управління ними, що в кінцевому підсумку втілюється у кардинальному підвищенні конкретних фінансових показників діяльності, прямо впливаючи на зростання рівня фінансової безпеки страхової компанії» [17, с. 61]. Основними бізнес-процесами страхової компанії є: продажі страхових послуг; андеррайтинг; врегулювання збитків; перестраховування; управління фінансовою діяльністю; розміщення страхових резервів. Реінжиніринг має бути спрямований на радикальне оновлення цих процесів і передбачати перебудову менеджменту компанії та його переорієнтацію на процесний підхід, тобто відмову від традиційної функціонально-ієрархічної організації управління і перехід, наприклад, до застосування сучасних інформаційних технологій. Застосування реінжинірингу дасть змогу знизити собівартість страхових послуг та покращити їх якість, підвищити продуктивність праці співробітників компанії, організаційно упорядкувати

Таблиця 2 – Види загроз фінансовій безпеці страхової компанії

Загрози фінансовій безпеці страхової компанії за місцем виникнення:	
зовнішні	безпосередньо не пов'язані з діяльністю страхової компанії, а є наслідком впливу зовнішнього середовища, до яких належать: значна залежність від негативних економічних подій та кризи; рівень конкуренції на страховому ринку; зміни в законодавстві та його недосконалість; відтік капіталу за кордон; нестабільність зовнішнього середовища; зниження платоспроможності населення, міграція й еміграція споживачів страхових послуг; низький рівень страхової культури та довіри до страхових компаній; схильність до шахрайських дій споживачів страхових послуг та інших учасників ринку страхування.
внутрішні	безпосередньо пов'язані з основним видом діяльності страхової компанії – наданням страхових послуг і спричинені, здебільшого, через неефективний фінансовий менеджмент, до яких належать: неправильне визначення страхових тарифів; помилки при розрахунку страхових премій; незбалансованість страхового портфеля; недостатній обсяг страхових резервів; неефективна інвестиційна діяльність; похибки, недбальство та зловживання структурних підрозділів компанії, низький рівень контролю та нагляду за збереженням інформаційних ресурсів.
будь-яка зовнішня або внутрішня загроза може розглядатися як постійна або тимчасова або як реальна або потенційна	
Загрози фінансовій безпеці страхової компанії за тривалістю дії:	
постійні	діють упродовж усього періоду діяльності страховика і фактично непереборні;
тимчасові	діють упродовж певного періоду часу і у свою чергу можуть бути довгостроковими та короткостроковими, наприклад, що виникли внаслідок повномасштабного вторгнення та територію України: неможливість проведення страхової діяльності на тимчасово окупованих територіях України, результатом чого є зменшення обсягів страхових премій; невиконання страховими компаніями взятих на себе зобов'язань в зоні бойових дій та на тимчасово окупованих територіях; втрата майна страхових компаній в результаті бойових дій; подання неповної та недостовірної інформації про фінансовий стан компанії; падіння рівня доходів населення і низький попит на страхові продукти; високий рівень конкуренції на ринку фінансових послуг, у тому числі з банками щодо залучення коштів клієнтів.

Джерело: сформовано авторами

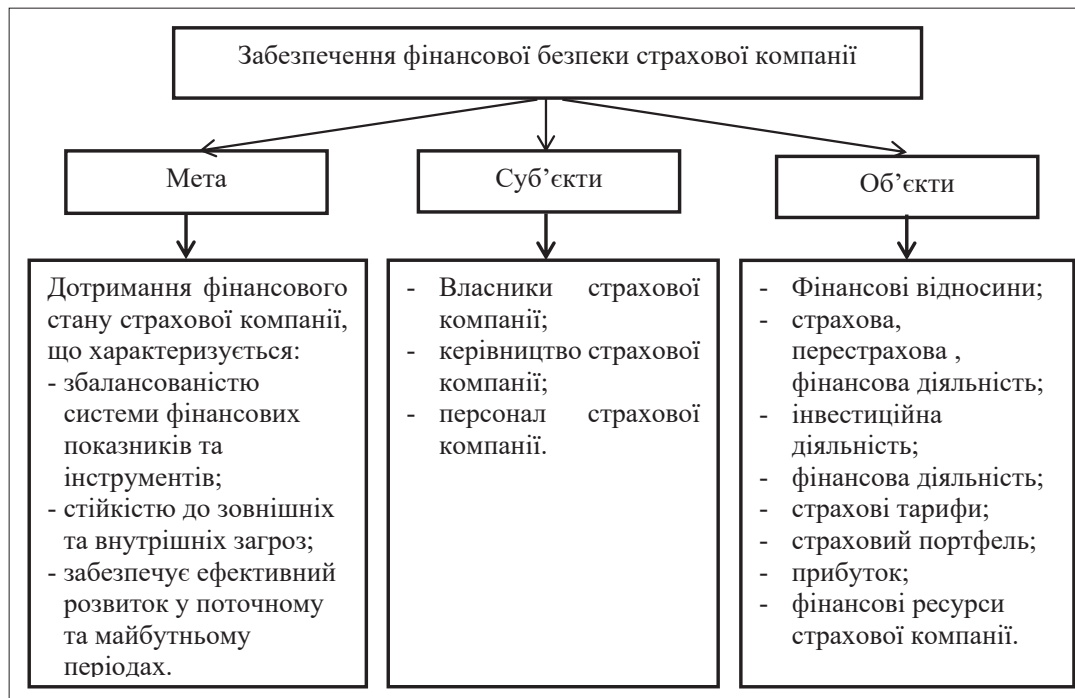

Рисунок 2 – Основні елементи забезпечення фінансової безпеки страхової компанії

Джерело: сформовано авторами

усі бізнес-процеси, а отже, й збільшити рентабельність та фінансову стійкість страховика, що є важливими показниками його фінансової безпеки. Саме тому, з метою своєчасного та оперативного реагування на зміни ринкових умов, швидкого реагування на вимоги споживачів страхових послуг, покращення управління партнерськими відносинами, підвищення конкурентоспроможності, і як наслідок, підвищення рівня фінансової безпеки, важливо здійснювати реінжиніринг усіх основних бізнес-процесів страхової компанії.

Висновки. У сучасних умовах головною засадою ефективного функціонування страхового ринку є надійність його основних учасників – страхових компаній. Фінансова безпека виступає запорукою виживання страхової компанії в умовах жорсткої конкурентної боротьби, сприяє реалізації фінансових інтересів, забезпечує її розвиток.

Фінансова безпека страхової компанії є головною складовою частиною фінансової безпеки страхового ринку, що в свою чергу впливає на систему фінансової та економічної безпеки держави. Вона також характеризує поточний фінансовий стан компанії, її можливість протидіяти різноманітним негативним впливам та виконувати взяті на себе зобов'язання.

Забезпечення фінансової безпеки страхової компанії має ґрунтуватися на комплексному підході до управління цим процесом, який слід розглядати як комплекс заходів і процедур організаційного, методичного та управлінського характеру, спрямований на своєчасне виявлення та запобігання внутрішнім та зовнішнім

загрозам, забезпечення захисту та сприяння ефективному використанню фінансових ресурсів, контроль за фінансовими відносинами та можливість досягнення фінансових інтересів компанії. Цей процес ґрунтується на взаємопов'язаних між собою принципах законності, своєчасності та адаптивності, системності, комплексності, безперервності, повноти, альтернативності, взаємодії та цілеспрямованості.

Процес управління фінансовою безпекою страховика у взаємодії із фінансовим менеджментом, допомагає формувати та виконувати стратегії фінансової безпеки, сприяючи досягненню встановлених цілей поточної та перспективної діяльності.

В умовах посилення конкуренції на страховому ринку важливим інструментарієм управління фінансовою безпекою страховика є реінжиніринг та його використання у бізнес-процесах компанії. Зусилля страховика, спрямовані на клієнтоорієнтованість, максимальне задоволення потреб клієнтів у страховому захисті, забезпечення конкурентних переваг на ринку та технологічність бізнес-процесів є чинниками зміцнення його фінансової безпеки.

Задля ефективного управління фінансовою безпекою страхової компанії необхідно визначити загрози, що можуть негативно впливати на її стан. Дослідження показало, що існує досить широкий перелік загроз, який залежить від впливу як внутрішніх, так і зовнішніх чинників. Для їх мінімізації страхова компанія має вчасно виявляти та вживати відповідних заходів задля зменшення та подолання негативного впливу.

Список використаних джерел:

1. Марченко О.М., Пушак Я.Я., Ревак І.О. Фінансова безпека держави : навч. посіб. Львів, 2020. 356 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2964/1/FinansovaBezpeka_30-04_2020.pdf
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
3. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів : навч. посіб. за заг. ред. С.М. Фролова, Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 332 с.
4. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні: методологія оцінки та механізм забезпечення: монографія. Київ : Київський національний торгово-економічний університет, 2004. 759 с.
5. Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2023. Вип. 4. С. 216–226. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/91/104>
6. Єрмошенко А.М. Механізм забезпечення фінансової безпеки страхових організацій : автореф. дис...канд. екон. наук: 08.06.01. Київ, 2006. 19 с.
7. Базилевич В.Д. та ін. Страхування: підручник / за наук. ред. В.Д. Базилевича. Київ: Знання, 2008. 1019 с.
8. Рубан О.О. Фінансова безпека страхової компанії як інтегральна характеристика фінансового стану. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2011. Вип. 33. С. 33–42.
9. Папка О.С. Теоретичні аспекти фінансової безпеки страхових корпорацій. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2011. Вип. 3. С. 109–112.
10. Журавка О.С., Темченко А.Р., Федорченко В.Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 22(1). С. 117–122.
11. Бондарчук Н.В., Гуменчук В. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5409>
12. Ткаченко Н.В. Роль стійкості регіональної мережі та ділової репутації у забезпеченні фінансової безпеки страхової компанії. *Науковий вісник Львівського національного державного університету внутрішніх справ. Серія: економічна*. 2011. № 1. С. 155–163.
13. Приступа Л.А., Возовик І.А. Концептуальні засади фінансового управління страховою компанією в сучасному бізнес-середовищі. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 2. С. 125–129. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/25-1.pdf>
14. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів : «Растр-7», 2020. 384 с.
15. Нагайчук Н.Г. Інструментарій управління фінансовою безпекою страховиків. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 2. С. 195–198.
16. Process Innovation: Reengineering work through information technology. 1993. Boston : Harvard Business School Press. P. 164.

17. Шолойко А.С. Роль реінжинірингу бізнес-процесів при формуванні фінансової безпеки страховика. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 21. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/21_2016/12.pdf

References:

1. Marchenko O. M., Pushak YA. YA., Revak I. O. (2020) Finansova bezpeka derzhavy [Financial security of the state]. L'viv, 356 p. Available at: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2964/1/FinansovaBezpeka_30-04_2020.pdf (in Ukrainian)
2. Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy Pro zatverdzhennya Metodychnykh rekomendatsiy shchodo rozrakhunku rivnya ekonomichnoyi bezpeky Ukrainy vid 29 zhovtnya 2013 r. № 1277 [Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine On the approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine from October 29, 2013, No. 1277]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
3. Frolova S. M. (2015) Upravlinnya finansovoyu bezpekoyu ekonomichnykh subyektiv : navch. posibnyk [Management of financial security of economic entities: text book] Sumy: DVNZ "UABS NBU", 332 p. (in Ukrainian)
4. Baranovs'kyj O. I. (2004) Finansova bezpeka v Ukraini (metodolohiia otsinky ta mekhanizmy zabezpechennia): monohrafiia [Financial safety in Ukraine (evaluation methodology and support mechanisms): monograph]. Kyiv: Kyivs'kyj natsional'nyj torhovel'no-ekonomichnyj universytet, 759 p. (in Ukrainian)
5. Bogrinovtseva L., Bondaruk O. and Klyuchka O. (2023) Finansova bezpeka strahovogo rinku: teoretichnij aspekt [Financial security of the insurance market: theoretical aspect]. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, issue 4, pp. 216–226. Available at: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/91/104>
6. Ermoshenko A. M. (2006) Mechanism of insurers' financial security guaranteeing, Ph.D. Thesis, Economics, establishment & enterprises' management, Kyiv: Kyiv National University of Trade & Economy. (in Ukrainian)
7. Bazylevych V. D. (ed.) (2008) Strakhuvannia [Insurance]. Kyiv: Znannia. 1019 p.
8. Ruban O. O. (2011) Finansova bezpeka strakhovoi kompanii yak intehralna kharakterystyka finansovoho stanu [Financial security of an insurance company as an integral characteristic of financial condition]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy – Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine*, vol. 33, pp. 33–42.
9. Papka O. S. (2011) Teoretychni aspekty finansovoi bezpeky strakhovykh korporatsii [Theoretical aspects of financial safety of insurance corporations]. *Naukovi zapysky Ukrainskoi akademii druzarstva – Scientific notes of the Ukrainian Academy of Printing*, vol. 3, pp. 109–112.
10. Zhuravka O. S. Temchenko A. R. and Fedorchenko V. H. (2018) Teoretychni pidkhody do vyznachennia finansovoi stiiokosti strakhovykh kompanii [Theoretical approaches to determining the financial stability of insurance companies]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and world economy*, vol. 22 (1), pp. 117–122.
11. Bondarchuk N. V., Gumenchuk M. (2016) The essence of the financial-economic security of the enterprise and the need to provide it. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, vol. 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5409>
12. Tkachenko N. V. (2011) The role of regional network stability and business reputation in ensuring the financial security of the insurance company *Naukovyi visnyk L'vivskoho natsional'noho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of Lviv National State University of Internal Affairs*, vol. 1, pp. 155–163.
13. Prystupa L. A., Vozovyk I. A. (2020) Kontseptualni zasady finansovoho upravlinnia strakhovoiu kompaniieiu v suchasnomu biznes-seredovyshch. [Conceptual fundamentals of financial management of an insurance company in the modern business environment]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of the Khmelnytskyi National University*, vol. 2, pp. 125–129. Available at: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/25-1.pdf>
14. Melnyk S. I. (2020) Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv: teoriia, metodolohiia, praktyka: monohrafiia [Management of financial security of enterprises: theory, methodology, practice: monograph]. Lviv, "Rastr-7" (in Ukrainian)
15. Nahaychuk N. H. (2014) Instrumentarii upravlinnia finansovoiu bezpekoiu strakhovykiv [Tools for financial security management of insurers]. *Visnyk Universytetu bankivskoyi spravy Natsional'noho banku Ukrainy – Bulletin of the University of Banking of the National Bank of Ukraine*, vol. 2, pp. 195–198.
16. Process Innovation: Reengineering work through information technology. (1993) Boston: Harvard Business School Press, 164 p.
17. Sholoyko A. S. (2016) Rol reinzhynirynhu biznes-protseviv pry formuvanni finansovoi bezpeky strakhovyka [The role of business process reengineering in the formation of financial security of the insurer]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, vol. 21, pp. 58–62. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/21_2016/12.pdf

Kryvoshlyk Tetyana, Tatarina Tatiana, Leshchenko Inna
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

THE ESSENCE AND PLACE OF THE FINANCIAL SECURITY OF THE INSURANCE COMPANY IN THE STATE FINANCIAL SECURITY SYSTEM

The article is devoted to the actual issues of the theoretical and methodological aspects of the financial security of the insurance company and its role in the system of the state financial security. It is emphasized that the financial security of the insurance market is formed by the combination of the insurance companies and the financial service providers. It has been established that the financial security of each insurance company is a component of the financial security of the insurance market, which in turn is a component of the state financial and economic security system. It has been noted that the efficiency of the insurance market functioning in general, and the insurance companies in particular, depends on the ability of the business entities and the population to minimize their risks and ensure financial stability against various dangers. Thus, the insurance market makes its contribution to the formation of the general level of the state financial and economic security. It has been established that the significantly different approaches of scientists to the definition of the concepts "financial security of the insurance market" and "financial security of the insurance company" create problems in the unambiguous definition of their essence and require further research.

The approaches to defining the concepts "financial security of the insurance market" and "financial security of the insurance company" have been systematized. The process of ensuring the financial security of the insurance company should be based on the comprehensive approach to its management. It has been proposed to consider the process of managing of the insurer's financial security as a set of elements influencing the process of development and implementation of the management decisions to ensure the protection of its financial interests from various threats. It has been established that the management process of the insurer's financial security takes place during the implementation of the main functions of the financial management and is integrated into the process of the general strategic management of the company. Financial management and the process of financial security management in the insurance company are interdependent. The main elements (purpose, objects, subjects) of the ensuring of the financial security in the insurance company are specified. It has been established that the external and internal threats, which in turn can be permanent or temporary, have the significant impact on the financial security of the insurance company, and their grouping have been carried out. The essence is revealed, the types of the main business processes of the insurance company are defined, and the importance and necessity of the implementing business process reengineering, which will contribute to increasing of the level of competitiveness and financial security of the insurance company, are substantiated.

Keywords: *insurance, financial security system, financial security of the insurer, economic security of the insurer, financial resources of the insurer, financial management of the insurer, business processes of the insurer.*

JEL classification: G22, G32
